ఆమె తాపీగా నామాటలన్నీ ఆలకించి, "నాకారుణ్యాం నీకు సరిగాఅర్థమైనట్టులేదు. మీ మామగారిని పిలిచి నీగోడవ ఆయనకు చెప్పిన తరవాత నా కారుణ్యాం నీకు చక్కగా అర్థం అవుతుంది!" అని ఆమె చరాచరా వెళ్ళిపోయింది.

"ఏమండోయ్!" అని ఆవిడ మా మామగార్ని కేక వెయ్యటం నా చెవుల బడ్డా పిడుగల్లే.

నా జ్వరం ఒక్క దెబ్బతో మాయమయింది. నా శరీరం చలవలు కిమ్మింది. నేను నాభార్య విషయంకూడా ఆలోచించకుండా వెంటనే ఆయిల్లు వదలిపెట్టి రైలెక్కాను.

ఇంతకూ మాఅత్తగారు భర్తతో నామీద ఏమీ చెప్ప లేదని తేలిపోయింది. కాని నామనస్సును ఒకప్పుడు ఆవరించిన విషవృక్షం తాలూకు సన్నని వేరైనా అక్కడ లేదని నేను లోకానిక మనవి చేస్తున్నాను.

౨ జైలు ఖానా

వెనక అంతా సముద్రమే. ఎక్కడా భూమి లేదు. ఆ రోజుల్లో మనుష్యాలు ఆ సముద్రపుఅలలమీద తేలి ఆడు కుంటూ ఉండేవాళ్ళు. వాళ్ళకప్పుడు ఆకాశంలోకి ఎగిరే శక్తి కూడా ఉండేదనుకుంటాను. కాలక్రమాన బుద్ధి పరిపక్వంఅయి ఆ అలలమీద ఊగడమూ, ఆ సముద్రంలో ఈదటమూ

మొదలైన ఆటలమీద మొహంమొత్తినప్పుడు వారు అట్లా ఆకాశంలోకి ఎంతో ఎత్తుగా ఎగిరిపోయి అక్కడినించి ఆసముద్రాన్నీ, అందులో ఆడుకుంటున్నవాళ్లనీ చక్కగా గమనించి అనేక ఆనందం అనుభవించేవారు. తను మాదిరిగా ఎగరటం నేర్చుకోలేక ఆడుకోటమే పరమావధిగా పెట్టుకున్న వారిని చూస్తే వీరికి కోపంలేదు, అసహ్యంలేదు; "ఇంకాక్షుద్రవాళ్ళు! ఆడుకోనీ!" అనుకొనేవారు.

కాని కాలం గడిచినకొద్దీ సముద్రంలో కొంతభాగం దిబ్బవెయ్యసాగింది. ఆ దిబ్బ నానాటికీ పెద్దది కాసాగింది.

అది ఏమిటో చూతామని కొందరు ఆ దిబ్బమీదకి ప్రయాణమైనారు. తీరా అక్కడచేరిన తరవాత అక్కడికి వెళ్లినవారికిఆదిబ్బనుగురించి రెండురకాలఅభిప్రాయాలుకలిగినై.

"ఛీ! ఇక్కడ ఏమీ బాగాలేదు. దీనిమీద కొంత కాలం ఉండేటప్పటికి స్తబ్ధులం అయిపోతాం. దీనిమీద సంచలనం ఏదీ? ఆ అలలమీద అంతెత్తులేచి పడితే కలిగేఆనందం ఏదీ? మట్టి కాళ్ళకు చుట్టేసుకుంటూ ఏమిటీపాడుదిబ్బ!" అని దాన్ని తిట్టి కొందరు మళ్లీ అలలమీదికి ఉరికారు.

కాని మిగిలినవారు—వీరికి శక్తియావత్తూ ఉడిగిపోయింది. సముద్రంలో ఆడుకునే మనోల్లాసమూ లేదూ, ఆకాశంలోకి ఎగిరేశక్తీలేదు! — ఏమన్నారంటే, "అమ్మయ్య! ఇదేదో చాలా నిరపాయకరమైన ఏర్పాటుచేశాడు భగవంతుడు. మనం ఇక్కడే ఉండిపోదామూ ఏమిటి చెప్మా!... అమ్మో! ఆ అలలు చూడు ఎంత భయంకరంగా ఉన్నవో! మనం ఆ సముద్రం చాయల వెళ్లనేవద్దూ!" అన్నారు.

సముద్రంమీద తేలి ఆడుకుంటున్న వాళ్లు ఈ భూచరులను చూసి నవ్వారు. భూచరులకు ఆగ్రహమూ అసూయా కలిగినై.

“మానవజాతి ఈ భయంకరమైన సముద్రంపాలవుతుందనే భగవంతుడీస్వర్గం కల్పించాడు. ఇది క్షేమకరమైనది. మీరు భగవంతుడి ఆజ్ఞను పాలించకపోతే పతితులౌతారు” అని భూచరులు జలచరులతో అన్నారు.

“మీపిల్లి శాపనార్థాలకు మేము భయపడం, పోండి! పిరికిపందల్లారా!” అని జలచరులు ఎగతాళిచేశారు.

ఆకాశమార్గాన తిరుగుతున్న ధీమంతులు రెండుపార్టీల వారినీ గంభీరంగా గమనిస్తున్నారు.

భూచరులను మొదట ఆవహించిన పిశాచం భయం. వీరు తరవాత పొందిన అభివృద్ధి కంతకూ ఈభయపిశాచమే అధిష్ఠానదేవత.

వారెప్పుడైతే ఒకసారి ఆభయం వాతపడ్డారో, ఇక అప్పటినించీ వారికి ప్రాణాలు సురక్షితం చేసుకునే యావ తప్ప మరొకటిలేదు. ఎండకు, వానకు, చలికి, వేడికి, నీరుకు, నిప్పుకు, వెలుతురుకు, చీకటికి, ఆకలికి, అజీర్తికి—అన్నిటికీ వెరవటం మొదలుపెట్టారు. “క్షేమం!” అదీ వారి అలోచన తెల్లవారిలేస్తే.

వారు ఇళ్లుకట్టుకున్నారు. వాకిళ్లు పెట్టుకున్నారు. మళ్లా ఆవాకిళ్ళకు తాళాలు పెట్టుకున్నారు. ఒకరినిచూసి ఒకరు భయపడటం నేర్చుకున్నారు. మధ్య గోడలు పెట్టుకు

న్నారు. ఇంటిలోపలే మళ్ళీగోడలు. ఇంటిచుట్టూ ప్రహారీ గోడలు. మనిషికీ మనిషికీ మధ్య గోడ!

జలచరులు నవ్వారు.

"ఎందుకట్లా నవరంధ్రాలు బిగించుకుంటున్నారు? మీకు దేన్ని చూసి ఆభయం? మీలో మీకు అంతఃకలహాలు కూడా నేర్చుకున్నారేమిటి? ప్రారబ్ధం!" అని వాళ్ళు భూచరులను అడిగారు.

"మేము కర్మ చేస్తూన్నాం. మేము నిర్మిస్తున్నాం. అది మా విధి. భగవంతుడు మమ్మల్ని అట్లా ఆజ్ఞాపించాడు.

" 'మీజీవితాలను ఆ జలచరులమాదిరిగా వ్యర్థం చెయ్యకండి. మానవజాతి అభివృద్ధికి అనుకూలంగా నిర్మాణం చెయ్యండి!' అన్నాడు భగవంతుడు.

"ఏమైనా నిర్మించాలంటే ఇక్కడే అవుతుందికాని ఆ అలలమీద ఏమవుతుంది?

"మా జీవితం కొన్ని నియమాల ననుసరించి వెళుతున్నది. ఏసమయానికి ఏంచెయ్యాలో మేమంతా ప్రోగ్రాం వేసుకున్నాం. మాకు రేపు అనేదేకాక అనంతమైన భవిష్యత్తు ఉన్నది. మీ పాడుజీవితాలకు ఏమీ లేదు. మరుక్షణం మీరు ఏ అలలమీద తేలుతుంటారో తెలియదు.

"ఆడినంతసేపు ఆడుతారు. మీ శక్తి ఉడిగిపోగానే ఆజీవితప్రవాహం మిమ్మల్ని కబళించేస్తుంది. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు మీరంతా జీవితసముద్రానికి బలికావలసినవారే! మీకు క్షేమంలేదు! క్షేమం మాసొత్తు!" అని భూచరులు అనటం మొదలుపెట్టారు.

భయంక్రమంగాజలచరులనుకూడా ఆవహించింది. వారు క్రమంగా ఆదిబ్బమీదికి ఈదుకుని పోసాగారు. కొంతకాలానికి ఆసముద్రం పాడుపడిపోయింది. దానిమీద ఎవరైనా నిలిచి పోయి ఉంటే వారు క్రమంగా అక్కడే నశించిపోయినారు.

మానవజాతిలో ఎక్కువభాగం ఎప్పుడైతే భూచరులుగా మారిపోయినారో అప్పుడు జలచరులు రాక్షసులై పోయినారు.

కాని ఆసముద్రం వాసన మానవరక్తంలో ఉండిపోయింది మానవునికి ఆ అలలమీద భ్రాంతి పోనేలేదు.

"ఇట్లాకాదు. మనం యింకా గోడలుకట్టుకుందాం. సముద్రం మనకు కనిపించకుండా చుట్టూ ప్రహారీ కట్టుకొందాం. నలుగురు ఒకచోట చేరితే మళ్లీ ఆసముద్రంమీది భ్రాంతి పైకిరావచ్చును. మనిషికీ మనిషికీ మధ్య గోడలు కట్టుకుందాం. ఎక్కడికీ కదలకుండా మనం సంకెళ్లు వేసుకుందాం. మనహృదయాలు ఆసముద్రంకోసం పొంగకుండా హృదయాలకు బిగువైన కవచాలు తొడుగుదాం!" అనుకున్నది మానవజాతి.

మనుష్యులు ఆప్రకారమే చేశారు.

"ఇక మనం మనమనస్సులు నిర్మాణంమీదనే ఉంచగలుగుతాం!" అన్నారు మనుష్యులు.

ఇది పెద్దజైలుఖానాగా పరిణమించింది. ఎవరో ఆమాటే అన్నారు.

"నేనిందులో ఉండను. నాకిక్కడ ఊపిరాడటంలేదు. నాకు స్వేచ్ఛ కావాలి. నాకు గాలి కావాలి. జీవితసముద్రం మీద నేను తేలిపోతాను. ఆసముద్రం ఎక్కడుంది? నాకు

కనిపించదేం? నన్ను చూడనివ్వరేం? నాహృదయం ఒరుసుకు పోతున్నది. ఇది విప్పెయ్యండి. నాహృదయం ఇంకా విశాలంగా పెరుగుతుంది. దాన్ని ఎందుకు పెరగనివ్వరూ? నన్నీ ఆడదానికెందుకు కట్టేశారు? ఈసంకెళ్లు తెంపెయ్యండి! ఆమాధవికీ నాకూ మధ్య గోడకట్టేశారెందుకు? మేమిద్దరమూ ఆసముద్రంమీద ఆడుకుంటాం!" అని అతను అన్నాడు.

"నీకు తెలీదు, నాయనా! ఆసముద్రం మహాభయంకరమైనది. అది అంటరానిది. అందులో సమస్తమైన భయంకర జంతుజాలమూ ఉంటుంది. నువ్వు నిష్కారణంగా చచ్చిపోతావు! గాలికావాలి, వెలుతురుకావాలి అనకు. అవి నీకు ఆరోగ్యకరాలు కావు. మామాటవిను! ఆమాధవిని నువ్వు సమీపించకూడదు మీఇద్దరికీమధ్య భగవంతుడుకట్టిన గోడ తీసేస్తినా భగవంతుడు నిన్ను భయంకరమైన నరకంలో తోస్తాడు!" అని పెద్దలు అతనితో అన్నారు.

"భగవంతుడికి జాలిలేదా? నేను భగవంతుణ్ణి అయినా మనుష్యుల్ని ఈ బందిఖానాలోపెట్టి ఇట్లాచంపనే! నామాత్రం ఔదార్యం లేదా భగవంతుడికి!" అన్నాడతను.

"వీడు నాస్తికుడు. భగవంతుడు తనకన్నకూడా హీనుడని వాదిస్తున్నాడు!" అన్నారు పెద్దలు.

"ఛీ! మీతో నాకేమిటి? మీ అభిప్రాయాలు నాకు తృణమాత్రం. నేనీగోడలన్నీ ఛేదించుకునిపోతాను. ఈసంకెళ్లు తెంచేస్తాను. ఈ కవచాలు పీకి అవతలపారేస్తాను. నాకు స్వేచ్ఛ

కావాలి. నేను స్వేచ్ఛగా చచ్చిపోవటానికైనా సిద్ధంగా ఉన్నా నంటే నాలో ఆత్మతృష్ణ ఎంతగా ఉందో ఊహించుకోండి!" అని అతను గోడలన్నీ పగలగొట్టుకుని సముద్రంఒడ్డుకు ఒంటరిగా చేరుకున్నాడు.

కాని మాధవిమాత్రం లోకానికి దొరికిపోయింది. జైలు నియమాల ననుసరించి ఆమెకు మిగిలినఖైదీలు ప్రాయశ్చిత్తాదులు చేసి భగవంతుడు ఆమెను క్షమించా డన్నారు.

మాధవి తోడు లేకుండా అతనికి ఆ సముద్రపు అలల మీద ఆడుకునేటందుకు మనస్కరించ లేదు. "మాధవి ఎప్పుడు వస్తుం"దని నిరీక్షిస్తున్నాడతను. ఆమె లేకపోతే ఆ సముద్రం అతనికి పాడుపడినట్లుంది.

అతన్ని చూస్తే నాగుండె తరుక్కుపోతుంది!

*   *   *   *

నాకు వార్ధక్యం వచ్చేసింది. పంచేంద్రియాలూ సరిగా పని చెయ్యటం లేదు. నరాలన్నీ సడిలిపోయినై. జైలునిబంధనలు నన్ను బాధించవు. నన్ను మిగిలినఖైదీలు గౌరవంతో చూస్తారు. నా స్వేచ్ఛకు వారు అసూయపడరు. చిన్నపిల్లలనూ మూ ముసలివాళ్ళనూ జైలురూల్సు బాధించవు. అందుకని నేను జైలు నాలుగు మూలలకూ వెళ్ళి ఎక్కడ ఏంజరుగుతున్నదో చూస్తూ ఉంటాను.

ఒకనాడు నేనిట్లా బయలులోకి వచ్చి తలఎత్తిచూచే సరికి ఎవరో గగనమార్గానతిరుగుతున్నట్లు తోచింది. ఆయన్ను చూచి నేను అక్కడే సాష్టాంగపడ్డాను. ఆయన నాకన్న

చాలాచిన్నవాడు—చప్పున నాపక్కనవాలి "పెద్దలు! మీచేత ప్రణామం చేయించుకో తగని వాణ్ణి!" అన్నాడు.

"నేను వయస్సు పాటించ లేదు, స్వామీ! తమరు గగన మార్గంనించి అంతాచూడగలరు. ఆయోగ్యత మాకులేదు. మానవ జీవితాన్ని గురించి తమకుతోచిన దేమిటో సెలవివ్వండి!" అన్నాను.

ఆమహానుభావుడు దీర్ఘంగా యోచించి చివరకు, "భగవంతుడీ ఆకాశమూ, ఈజలరాశీ, ఈభూఖండమూ ఇచ్చాడు. ఈఆకాశాన్ని అపవిత్రంచేసే సత్తా మానవులకు లేదు. ఈజలరాశిని పవిత్రతాపవిత్రతలు అంటనే అంటవు! కాని ఈభూఖండాన్ని మానవజాతి అపవిత్రం చేసింది.

"అక్కడ అందరికీ అడుగుపెట్టటానికి అర్హత లేదు. మానవజాతిలో ఎక్కువభాగం ఈ అలలమీద ఆడుకోటానికి మాత్రమే అర్హత కలవారు. అది తప్పనే అభిప్రాయం కొద్ది మంది చేరి సృష్టించారు.

"ఆతరవాత అందరూ తాము పవిత్రులమూ అర్హులమూ అనే దురహంకారంతో ఈ భూభాగంమీదికి చేరి, నందనవనాలూ స్వర్గమూ నిర్మించటానికి బదులు ఒకపెద్ద జైలుఖానా తయారుచేశారు!

"ఈజాతి చెడిపోయింది.

"ఆకాశమార్గాన ఎవరూ లేరు. సముద్రం యావత్తూ పాడుపెట్టబడిఉంది. దాదాపుజాతియావత్తూ ఈబందిఖానాలో మురుగుతున్నది. ఆబందిఖానాను నిర్మూలం చెయ్యాలి.

"ఈ పంకంలోనించి నూతన శక్తీ కొత్త సుగంధమూ పుట్టాలి! పుట్టుతుంది!" అన్నాడాయన.

"స్వామీ, సంసారసాగరము జీవయాత్ర అనే పదాలు ఇంకా మేము వాడుకుంటూనే ఉన్నాం. అవి ఎప్పుడు సృష్టి అయినవో చెప్పుతారా? నాకామాటలే అర్థంకాలేదు!" అన్నాను.

ఆయన నవ్వుతూ సముద్రంవైపు చూసాడు.

"మీరామాట లెందుకు వాడుతున్నారో నాకూ అర్థం కావటంలేదు. మీలో ఎవరూ అందులో అడుగుపెట్టలేదు సరేకదా దాన్ని సరిగా చూసిఅయినా ఎరగరే!" అంటూ ఆయన ఆకాశమార్గాన ఎగిరిపోయినాడు.

3 రాయబారి

"ప్రకాశం?" అని మెల్లిగా కేక. తరవాత సంకోచిస్తూ చేసిన తలుపుచప్పుడు.

భోంచేస్తూ మాణిక్యంతో సరసాలాడుతున్న ప్రకాశానికిగాని, భోజనం పెడుతూ ప్రకాశంతో సరసాలాడుతున్న మాణిక్యానికి గాని ఆ కేకా తలుపుచప్పుడూ వినిపించలేదు.

ఒక్క పావునిమిషం ఉండి మళ్లీ, "ప్రకాశం!" ఈసారి కాస్త గట్టిగా. కాస్త గట్టిగానే తలుపుచప్పుడుకూడా.